
«VERS UNES ÀREES D'ADMINISTRACIÓ TERRITORIAL DE LA GENERALITAT»

Lluís Casassas i Simó
Catedràtic de Geografia

Un punt de partida: l'exemple de la ciutat

Quan penso en el territori i en el cas del debat d'avui, en les regions, jo em pregunto una cosa que potser, de moment, semblarà estranya. Diré: per governar una ciutat, ja no parlo de tot un país, per governar una ciutat, quants districtes municipals (i permeteu-me, Batlle, que em posi en aquest terreny que vós sabeu més bé), quants districtes municipals fan falta, quants districtes municipals són necessaris per governar una ciutat? Una vegada m'he fet aquesta pregunta, i sabeu que algunes vegades me l'he hagut de fer professionalment, em pregunto, immediatament, què vol dir governar una ciutat?; què vol dir ordenar una ciutat? I aquesta, com veurem ara, no és una pregunta fútil, no és una pregunta absurda en aquest moment i sense relació amb el que ens pertoca parlar. En un municipi, quants districtes municipals són necessaris per governar-la? I em pregunto, immediatament (la resposta no la sé, l'únic que faig és fer-me preguntes), quants districtes són necessaris per a què?: per governar des de l'Ajuntament, per posar ordre a la ciutat des de l'ajuntament o el que volem són uns districtes que siguin, podríem dir, per a la participació dels ciutadans?. Això sembla una cosa senzilla i direm que els volem per a totes dues coses. Bé, doncs, parlem-ne. Si diem que volem uns districtes municipals per governar des de l'Ajuntament, sembla que hauran de ser uns districtes grans i, per tant, heterogenis. Districtes grans, en una ciutat, vol dir districtes no homogenis, vol dir districtes que justifiquen, per la seva grandària, justifiquen que puguin ésser instruments eficaços, instruments que serveixin per l'eficàcia dels serveis que han de prestar i que permetin la descentralització de competències des de la seu central de l'Ajuntament cap els districtes. I aquí tenim, doncs, fixem-nos-hi bé, uns districtes grans que permetran la descentralització, que permetran també l'eficàcia dels serveis. Si nosaltres diem que el que ens interessa més són uns districtes considerats com entitats de participació, com entitats sentides, viscudes, etc. aleshores, evidentment, necessitarem districtes molt més petits. I aquests districtes molt més petits, aquestes entitats territorials molt més petites, ens permetran la participació. Per tant, tenim, per un cantó, el re-

queriment de l'eficàcia del servei i la descentralització; per tant tenim, per altra banda, una voluntat de participació.

Però descentralització i participació són dues coses no oposades, però sí diferents. Són continguts diferents que sembla que requereixen entitats territorials diferents; i així es creen jerarquies d'entitats territorials: la ciutat per ella mateixa; els districtes que són purament arbitraris, heterogenis, que responen a una certa necessitat de la ciutat; els districtes que reben aquests serveis que se'ls transfereixen des de l'autoritat central, des de la seu central; les barriades o barris; els àmbits d'actuació de les associacions de veïns o d'actuació veïnal, etc. etc.

En la ciutat no es pot confondre, evidentment, el que pot ésser l'Administració local i el que pot ésser l'actuació veïnal. Són dues coses diferents i són dues coses diferents que requereixen entitats territorials diferents.

I això a mi em sembla que valdria la pena de recordar-ho, perquè això és el mateix que passa en el país en general. No es pot confondre, l'Administració local que és, en resum, la més propera al ciutadà, amb l'administració local i administració territorial.

La gent té molt clar el que és l'Administració local; la gent sap molt bé que és l'administració local, que és la que té més a la vora. Sap que és l'administració de les preocupacions de cada dia; que és, en el fons, l'administració que permet un control més directe del governant. Que és una administració que permet la participació. Per això, l'administració local ha de ser un vehicle també de participació política, ja que és la representació política més propera dels ciutadans. Però també és, i aquí també val la pena de recordar-ho i s'ha dit moltes vegades, un proveïdor de serveis públics. I per això, per fer tot això, per subministrar als ciutadans els serveis que se'ls ha de subministrar, necessita un aparell de personal tècnic administratiu i necessita un sistema fiscal, o sigui, necessita recursos.

Fixem-nos com anem veient, per tant, que tot aquesta sèrie de continguts aniran condicionant la grandària.

La Constitució, com tots sabem i sempre ho recordem, reconeix l'autonomia municipal però, fixem-nos bé, la reconeix, però si volem que aquesta autonomia municipal, més que una simple declaració de principis, sigui una realitat, s'hauria de fer tots els possibles per reforçar, per enfortir el govern local, perquè d'aquesta manera, els governs locals puguin contribuir a la millora de les condicions de vida dels ciutadans.

I això a tots els nivells, absolutament a tots els nivells.

Deia, no fa gaires dies, un conseller de la Generalitat, que havia estat en la inauguració d'uns edificis d'un Ajuntament i que estava sorprès i pensava com podia viure aquell municipi que té 64 habitants. A mi em va cridar l'atenció, el fet que no coneixia aquest fet, perquè, evidentment, hi ha centenars de municipis que tenen menys de 500 habitants. I si pensem que hem d'enfortir el govern municipal, per enfortir-lo li hem de donar les possibilitats d'actuació i les possibilitats de disposar d'un aparell administratiu, que no podrà tenir un municipi d'aquella grandària.

No es pot confondre l'administració local amb l'administració territorial o perifèrica que és la que toca directament el govern de la col·lectivitat, que és la que garanteix, precisament, aquestes entitats d'administració territorial que garanteixen l'eficàcia dels serveis col·lectius i que és, en el fons, la que representa la voluntat política global del ciutadà.

Són dues coses diferents, i això és una cosa que tots sabem, però val la pena de repetir-la avui. No es poden encabir les dues administracions, la d'administració local i la d'administració territorial o perifèrica, en la mateixa entitat territorial. Dèiem abans, parlant de la ciutat, que hi ha uns districtes i unes entitats menors de participació. Són entitats de govern, unes, i les de participació, en canvi, són aquestes associacions de tipus veïnal, que són unitats petites, que són variables segons les contingències històriques.

Nosaltres veiem que, per l'administració local, tenim dues entitats: una és el municipi que moltes vegades no és possible que compleixi per la seva petidesa i l'altra són entitats de tipus supramunicipal, de les quals ara parlarem. Jo crec, i tot això ens portarà a la visió general del territori, que aquests municipis han de ser en el fons substituïts per agrupaments de municipis: de municipis de potència demogràfica més gran, de capacitat econòmica més gran.

Aquest agrupament de municipis, repeteixo, és indispensable, és un primer pas indispensable, per això hi ha la por que es manifestava aquest matí, una por que tot s'enfonsi en la divisió comarcal recentment aprovada, que no es pugui arribar a consolidar, que no es consolidarà si, prèviament no es fa una reforma del municipi bàsic a Catalunya. Tots sabem, xifres que s'han dit moltes vegades, que a Catalunya hi ha 35 municipis de menys de 100 habitants, em sembla que n'he contat 35, i n'hi ha 102 que tenen menys de 200 habitants; i n'hi ha 244 que tenen entre 200 i 500, etc.

Si pensem en els municipis fins a 1.000 habitants, que representen el 58% dels municipis catalans i representen l'1,6% de la població de Catalunya, tots aquests municipis extraordinàriament petits no poden exercir amb eficàcia les competències que tenen. I no vull allargar-me més en aquest sector perquè no «toca» avui però crec que ho hem de tenir molt present, com a teló de fons, sempre que volguem parlar del municipi i del territori. Què poden fer aquests municipis, em pregunto, a favor dels seus ciutadans, a part de representar-los políticament? És que no es podrà resoldre aquest problema que impossibilita l'actuació de gran part de Catalunya? Deia un dia el nostre president Pou, una frase amb què acabaré aquesta introducció. Deia: «em costa molt d'admetre que el nostre país no pugui comprendre, no pugui assimilar, no pugui solucionar aquest problema i totes les conseqüències que d'aquest problema es deriven». Repteixo que ara no tornaré a parlar d'aquest tema, tot i que realment és el fonament on descansa tot l'edifici de les unitats territorials més grans, és a dir les regions de la Generalitat cap a una divisió regional.

Aquest matí he escoltat amb molta atenció totes les coses que s'han dit, perquè s'han formulat les bases del sentit comú, era el sentit comú mateix. Perquè, per què les unitats de l'administració territorial han de ser necessàriament més grans que les de l'administració local i quantes n'hi ha d'haver?

A mi, quan el president Pou, em va demanar que vingués a explicar coses aquí em va dir «explica tot el que tu has escrit, o heu escrit en el vostre llibre, etc». Bé, una mica és això: passa que després del llibre, escrit fa 7 ó 8 anys, hi he anat pensat i, tots ho sabeu, he fet treballs a la Universitat, he fet conferències, he fet articles per a les revistes, etc.; per tant, vull dir, que les coses que diré són pensades a partir de les coses que vam escriure en el llibre.

Evidentment, fixem-nos bé, cal parlar de la ciutat, perquè la base està en la ciutat.

Deia molt bé el professor Ribas i Piera, quan deia que la ciutat era la base de l'organització territorial, i deia que considerava que la ciutat podia considerar-se un agrupament d'entre uns 150 mil a 400 mil habitants, tot i que mai no hi ha números màgics. Recordeu això, amb que començo, una afirmació que ara faré, i que hauria de ser el final.

Si es considera la xifra de 400 mil habitants, i pensem que Catalunya té un fet característic, que és el fet metropolità en el qual gairebé s'arriba

a la ratlla de 4 milions d'habitants, queden, si es consideren les agrupacions de 400 mil habitants, 4 unitats territorial que són ciutat, queden 4 ciutats de 400 mil habitants. Són ciutats, si es té en compte aquest sentit nou de ciutat com llar d'interrelacions, com unitats heterogènies, en les quals hi ha muntanyes i rius que corren i barreres que es poden salvar, perquè les barreres se salven. A part de l'àrea metropolitana de Barcelona, amb aquests 4 milions pràcticament d'habitants, queda població per fer 4 de les ciutats que avui ens deia Ribas i Piera, i que consti que no el vull comprometre amb les meves apreciacions que en aquest moment són meves. Per què volem nosaltres entitats grans? Primer, com hem dit abans, per facilitar la descentralització. Per si soles aquestes entitats territorials grans no són garantia de descentralització. El territori mai no és garantia de descentralització, el territori no descentralitza mai, ni centralitza. La descentralització, a part de ser una necessitat potser tècnica, depèn d'una voluntat política, depèn de la confiança que el qui governa tingui amb el qui és governat, és a dir, el ciutadà. Jo diria, també, que la descentralització és l'exercici públic de la humilitat i és el reconeixement polític de l'auto-limitació i això, com dèiem abans, no es pot descentralitzar en unitats petites territorials com per exemple, per entendre'ns, de la grandària de la comarca, que no té capacitat per assumir, que no pot assumir les competències que implica la descentralització.

Les entitats territorials han de ser també grans per poder assegurar un nivell òptim de prestació de serveis, sense un augment de la despesa. Per tant, s'han de descentralitzar entitats capaces de gestionar les competències, perquè tingui recursos suficients, recursos humans, econòmics, tècnics, d'esplai; perquè no s'encareixi automàticament, el servei, com passaria si es parcel·lés l'aplicació del servei en entitats petites. O bé si el servei fos infrautilitzat. Perquè, en el fons, i això aparentment semblarà un contrasentit, han de ser grans perquè siguin sentides i assumides pels ciutadans com a prestadores de serveis. El ciutadà ha de saber què ha de ser el que pot prestar el servei. Pensem que avui, a Catalunya, fora de l'àrea metropolitana de Barcelona, hi ha gent que diu que aquesta distorsiona el territori; jo crec que és una altra visió del territori, on el ciutadà se sent interpretat. On pot acudir a buscar un servei que no troba? On sap que trobarà el lleure, el metge, la cultura, l'esplai, la trobada? A les ciutats que, a nivell de Catalunya, aquesta petita pàtria de 32 mil quilòmetres quadrats i escassament 6 milions d'habitants, en aquesta etapa històrica són les ciutats les que sent la gent com a aptes, són les ciutats d'un nivell de més de 100 mil habitants. I fora de l'àrea metropolitana de Barcelona, si pensem en les ciutats d'aproximadament 100 mil habitants, trobarem primer, la ciutat de Girona i dic la ciutat de Girona no perquè en el cens consti

una mica més de 65 mil habitants sinó en la ciutat de Girona que s'estén des d'Aiguaviva a Sant Martí i des de Sant Gregori, a Llambilles, aquesta és la ciutat de debò de Girona, la ciutat on hi ha unes relacions diàries i una vida, i on la regió més gran de Girona se sent interpretada. Aquesta ciutat «de debò» de Girona passa lleugerament dels 100 mil habitants.

I el mateix argument es pot dir de Lleida, que va des de Vilanova de Segre o de Montoliu fins a Corvins, etc. I d'aquesta manera, Lleida té uns 125 ó 126 mil habitants. I Manresa, ací no entro en problemes de capitalitat, també te en el cens, aproximadament com Girona, uns 65 ó 66 mil habitants, Manresa però té 89 ó 90 mil habitants, perquè hi ha Navarcles, Sant Fruitós, Sant Joan de Torruella, Santpedor. És això la ciutat «de debò» de Manresa. Ja es tenen Girona, Lleida i Manresa, i una ciutat molt complexa, discontinua, una mica heterogènia que és la ciutat que anomenariem la ciutat de Reus-Tarragona o de Tarragona-Reus, amb Constantí, evidentment, la Pobla de Mafumet, Castellvell i el Morell... Aquesta ciutat que ja té 197 mil habitants. Aquests quatre nuclis són els únics centres de més de 100 mil habitants que existeixen avui a Catalunya i, a més, l'àrea metropolitana de Barcelona. Són els centres, no vull parlar de capitals, encara, on se senten realment representades les poblacions de Catalunya i que són sentides per elles.

Fixem-nos que d'una manera no matemàtica, ni com si fos de ciència exacta, ens han sortit les ciutats de què parlava en Ribas i Piera aquest matí, quatre ciutats, a part de l'àrea metropolitana de Barcelona. Aquestes són, per començar, les ciutats reals de Catalunya, i les que han de ser centre de les unitats de govern de la Generalitat dels límits de les regions i de la necessitat de la lògica.

I ara parlarem del problema dels límits, que és el menys important.

El problema és de vivència, de sentir, d'assumir una realitat; no és un problema de límits. No es tracta exactament, de fer la ratlla més o menys gruixuda; tot és més complexe que el problema del límit. No és un problema de línies sinó de pertinença d'àrees que poden ésser grans. El Solsonés, per exemple, d'on és? de l'àrea de Lleida o de l'àrea de Manresa? I els de Manresa opinen i veuen molt clar que és de l'àrea de Manresa, cosa que no creuen ni veuen els de Lleida. O, per exemple, Santa Coloma de Queralt, és de la Conca de Barberà, per tant de l'àrea d'atracció de Tarragona-Reus, o és d'Igualada? I on es troba Igualada? Em preguntaven un dia, en un to una mica de facècia en un acte similar a aquest, em preguntaven, a Igualada: i tu com definiries la comarca d'Igualada? I responia també

amb to de facècia que Anoia té una realitat ben clara: és el territori que un cop s'ha fet la divisió territorial ben feta no saps on encabir. Perquè és un territori que no se sap on ha d'anar, és un territori frontera, és un territori que jo posaria a l'àrea de Barcelona, i els de Manresa diuen que ha d'anar a Manresa, i que alguns han proposat d'unir a la Segarra i al Solsonès per fer una regió ben estranya. Vull dir, que amb Igualada sí que hi hauria problemes difícils. I ja que estem a Girona parlem del Ripollès. És realment part de Girona, part de l'àrea organitzada per Girona? Jo crec que sí, però hi ha molta gent que creu que no i creu que hauria d'anar a la regió de Vic. El que passa és que la regió de Vic és una altra qüestió de la qual ja parlarem també més endavant, potser.

Fixem-nos, doncs, que no és un problema de límits, sinó un problema de lògica. És un problema de vivències, però també és de lògica. I el primer punt que es planteja, quan dic un problema de lògica, és pensar que estem discutint sobre si creem o no unes determinades entitats i es pot dur que és il·lògica aquesta discussió que estem fem, perquè estem pensant d'inventar el que ja està inventat; i inventar el que ja està inventat a mi em sembla que, com a mínim, és absurd. La lògica té els seus imperatius tot i que ara, ací, podem deixar-nos endur per digressions. Deien aquest matí, com es diu des de fa 150 anys, mal de les províncies. Tots estem convençuts que les províncies són dolentes, i fins i tot potser trobaríem gent que diria que són possiblement les entitats territorials que han impedit que Catalunya evolucioni i, que per la seva culpa ara tenim Catalunya a un nivell com el que teníem a la mort de Ferran setè, i no hi ha hagut ni revolució industrial, ni canvis notables. Jo no dic que aquests canvis s'hagin fet gràcies a les províncies, però resulta que hi ha qui diu que la província és un disbarat i una calamitat nacional i, en canvi tot el moviment nacional i nacionalista català ha nascut precisament perquè hi havia províncies, i ha nascut i ha crescut malgrat haver-hi províncies. Ara tots anem a lluitar contra les províncies. Les províncies, diuen, són el centralisme, i això sí que m'atreveixo a dir que no és veritat, perquè el que és centralista és la política que es fa des d'allà on hi hagi el govern central, des de Madrid i des del Mulhacen des d'allà on sigui, m'és igual. El centralisme és una voluntat política, com deïem abans.

Però estem a punt de lluitar per la supressió de les províncies, per a continuació, crear-ne de noves, però les anomenarem amb un altre nom. Deien aquest matí que els agrada més el nom de vegueries. Jo dic que és igual. Quan aquest matí se'n parlava es deia que la província és una cosa i la vegueria una altra. De la definició de vegueries s'han dit una sèrie de coses. Es deia que hi hauria un delegat de la Generalitat, delegat o el nom

que fos, i que la vegueria serà l'instrument de descentralització de la Generalitat; que hi hauran unes delegacions dels serveis i se'ls donarà fins i tot poder de decisió, etc. Es feia, traduint-ho al nostre idioma, una mica la definició de la província. Jo diria que si la vegueria ha de ser això, aleshores ja tenim la província. Si només es canvien els noms succeirà allò que passava (i això ho deu saber molt bé Nel·lo) en temps de la guerra quan no es parlava mai de la província de Girona, sinó que es parlava de «les comarques que formen l'antiga província de Girona»; I ja no es tenia la província de Girona i quedava molt bé. Bé, doncs, cal només canviar el nom?

La província és un instrument de centralisme sempre que hi hagi una voluntat política centralitzadora. Voluntat política centralitzadora de la qual totes els catalans en som contraris. Però tots hi hauríem de ser contraris es faci allà on es faci. I em sembla que jo tinc molt clar, que si la província és l'entitat territorial d'administració perifèrica, sigui quin sigui el nom que se li vulgui donar, amb un representant del poder, és un instrument, per definició, de reforçament del poder; i el poder, sense fer tampoc ara massa teories filosòfiques, és el que hauríem d'intentar limitar, per assajar d'anar creant una societat realment més justa. Reforçar un poder que està per sobre del ciutadà i que és l'interpret dels ciutadans és arribar a crear una espècie de jacobinsme, en l'idioma que sigui, en francès, o en castellà, en català, en portuguès, en italià o en l'idioma que sigui sobre uns drets de l'administració local.

Però es deia també, aquest matí, que avui la província a més a més d'un òrgan del poder central és una altra cosa, que també crec que hem de tenir present quan pensem en les futures regions de Catalunya. És un òrgan d'administració global, però jo diria que, a més a més, és un òrgan territorial d'administració local amb una autoritat d'origen diferent de la del governador civil que ha nomenat el Ministre de la Governació o qui sigui traduint-lo a l'idioma que vulgueu. És un òrgan, una entitat territorial, amb un òrgan elegit; un òrgan elegit en una elecció de segon grau, però és un òrgan elegit i jo si conegués algun president de la Diputació, que no conec per fer-li preguntes en confiança, li preguntaria: Sr. president, vostè, en l'exercici del seu càrrec, de qui se sent més agent, del govern central de Madrid o representant dels alcaldes i regidors que l'han elegit? No saber això és una cosa que m'intranquil·litza i m'agradaria saber-ne la resposta. Fixem-nos bé: hem de buscar un organisme (i ara aquí entrem en el detall d'avui), un organisme que en una entitat territorial més gran que el municipi, més gran que l'agrupació de municipis de les quals jo parlava abans, tingui unes funcions de tipus supletori de l'administració local. I que estiguin, aquest matí se'n parlava, a mig camí entre el Govern central, el nos-

tre govern central i el municipi. Jo diria entre el govern central i els nous municipis, aquest agrupament de municipis que haurien d'existir perquè la cosa funcionés.

Quantes unitats d'aquestes caben a Catalunya? S'ha dit darrerament que mai han de ser menys de cinc. Jo diria gairebé la mateixa frase amb una petita diferència: mai haurien de ser més de cinc i a veure de quina manera s'han d'adaptar i coordinar aquestes entitats amb la Generalitat i amb els agrupaments de municipis. Ara es buidarà, el dia que sigui, de competències les Diputacions: on passaran aquestes competències? La majoria em sembla que aniran a parar a la Generalitat; algunes, molt poques, aniran a parar als municipis. Municipis que hem dit que no poden efectuar les competències que tenen. I no hi és per demés, mentre no es faci una reforma total. I quan estigui feta la reforma total dels municipis, també caldrà un organisme per coordinar la seva actuació. Són aquestes entitats territorials (mai més de cinc) en què conviuran les funcions d'actuació perifèrica i les supletòries de l'actuació dels municipis.

Per tant, el problema no és de límits, encara que té una gran importància i tampoc és un problema de capital. Perquè, primer, aquestes entitats territorials poden delegar una part dels seus serveis allà on faci falta, ja que les capitals no són ciutats administratives que consten en el nomenclàtor, sinó que són entitats viscudes, centre de comunitats de vida on s'ajunten les tendències, on coincideixen les tendències vives dels ciutadans. Però, per damunt de tot, i en això no insistiré més, hi ha un problema bàsic, fonamental, primer, que és el de la reforma del municipi. Aquest matí, un dels oradors que parlava de l'actuació de la gent ha dit, i perdoneu que la llegeixi perquè m'ha agradat, una frase i la citaré exacta, parlant d'uns casos concrets, «i això passa en una cosa que en diuen Baix Besòs». Això s'ha dit aquest matí. Jo dic que no existeix «una cosa que en diuen Baix Besòs»; existeix «el Baix Besòs»; també podríem parlar del «Baix Llobregat» on, segons diuen els mateixos alcaldes del Baix Llobregat a un numero de la Revista Arrel, hi ha 5 «baixos llobregats» sense comptar aquell Montserratí del qual l'altre dia en parlava el diari.

Reformes i realitats d'avui

Hem d'anar cap a aquesta reforma bàsica del municipi i després d'aquesta reforma bàsica trobarem que aquests municipis grans, amb una important potència humana, econòmica, territorial, d'espai (això és molt important) podran arribar a constituir realment els centres de poder

d'aquestes entitats territorials, si existeix la voluntat política de descentralitzar i de fer-ho, si existeix una confiança en el poble, si existeix un reconeixement del paper de l'administració que permetria, i permeteu-me aquesta frase, la que permetria arribar a una societat on el govern dels homes pogués ser substituït per l'administració de les coses.

Això és, en general, el que jo tenia ganes de dir i acabar amb un exemple que podria explicar una mica tot això. Com que estem a Girona m'agradaria parlar un moment, poc, perquè d'això en parlarà després el batlle Nadal, del que jo interpreto que podria ser aquesta reforma en l'àrea de l'administració territorial de Girona. Ací, ara em remeto, una altra vegada, al llibre que vam publicar. Hi ha resultats, segons el llibre aquest, que han estat confirmats per una sèrie de treballs posteriors publicats. Apareix una unitat territorial molt clara a Catalunya que té per centre la ciutat de Girona, Girona en aquest sentit ampli que he assenyalat; no hi ha absolutament cap altre centre urbà ni àrea urbana de la regió de Girona que hagi crescut —per exemple—, amb tot el que això representa millora de condicions de vida, de millora a cultural, econòmica, etc, tan com la ciutat real de Girona. Des de l'any 1936 a l'any 1986 la seva població ha augmentat més del 550%. A tota l'àrea de Girona, la regió realment de Girona, ha augmentat només un 44% i tot Catalunya des de l'any 1936 al 1986 ha augmentat un 104%. Tot això, vull dir, té una gran repercussió, evidentment. Ací hi ha un gran grup de professors de Geografia que em poden rectificar. Potser m'equivoco, però, no oblidem que Vidal de la Blache, el patriarca fundador de la geografia d'aquest segle, deia que la regió era fruit de les vies de comunicació i dels fets administratius. Això ho deia Vidal de la Blanche; jo ho vaig buscar i ho vaig trobar. Però buscava que digués una cosa que no diu: la regió és fruit de les vies de comunicació i dels fets administratius a tot arreu, menys a Catalunya. I Vidal de la Blanche no ho va dir. Aleshores, es pot suposar que Catalunya també entra dintre d'aquesta definició. Passa ja un segle i mig d'un fet administratiu important, que és la creació de les províncies. Un segle i mig, per tant, amb unes conseqüències d'efecte territorial molt clares, que han creat unes condicions d'afirmació de les capitals provincials, no només perquè hi hagi els serveis administratius, sinó perquè com que hi ha serveis administratius també concentren la xarxa de carreteres, també hi ha delegacions de moltes empreses, perquè hi ha tots aquests problemes derivats d'uns fets de polarització, etc.

Aleshores, prèviament, hem d'arreglar el problema municipal, que és el problema bàsic i fonamental. Arreglar-lo ens obliga a trencar amb les rutines, ens obliga a trencar amb els hàbits mentals, però s'ha de fer. I

després tindriem aquestes unitats intermèdies entre aquests municipis grans i el govern de la Generalitat, unitats intermèdies que han de ser els òrgans de descentralització de la Generalitat i els òrgans supletoris d'aquelles coses que els municipis grans no puguin fer. I les comarques, on ens queden? Avui hem dit i hem acabat aquest matí dient, sempre ens surten les comarques! Doncs, i les comarques? Les comarques, a més a més d'omplir tot l'apèndix o l'annex de la Llei del mes d'abril de fa dos anys, servirien, com els centres d'identificació amb el territori, com el centre de vida més constant, com l'aglutinant dels diferents municipis grossos que tinguin necessitats i ganes de fer-ho, sense competències, potser sense cap poder de tipus administratiu. Si no és així passarà el que el president Pujol no volia i que era que no sortís una divisió que encarís l'administració. La comarca ens acabarà encarint i no resolent els problemes diaris. Els problemes diaris s'han de resoldre en els municipis i els que no es puguin resoldre en els municipis, a la Generalitat perquè Catalunya és un país molt petit. Evidentment, si es parla d'un eix transversal això no afecta a Girona; evidentment que això no afecta a Calaf. Això afecta tot Catalunya. I això podríem dir-ho també de la recollida d'aigües de no sé on; i de la cremada d'escombreries de no se on més; el que depassa l'àmbit municipal afecta tot Catalunya. Busquem més exemples. L'eix del Llobreat, els túnels del Cadí-Moixeró, etc, això afecta els interessos i no solament els interessos sinó la vida de tot Catalunya. No és un problema del Berguedà, és un problema de tot Catalunya. I Catalunya és la Generalitat, però la Generalitat no és, només, una oficina al cantó muntanya de la plaça de Sant Jaume des d'on, tècnicament, podria prendre totes les decisions. Del que es tracta, però, és d'apropar l'Administració als ciutadans, que el ciutadà pugui veure, fins i tot, l'administració central com funciona; i d'aquesta manera crearíem, em fa l'efecte, municipis grans, entitats d'administració territorial i un govern de Catalunya amb una estructura basada en la realitat, adaptables a les transformacions i que no encariria els pressupostos ni les economies dels ciutadans. Em fa l'efecte que d'aquesta manera, «mai més de cinc» tindriem un organisme que podria funcionar i que faria una Catalunya una mica més raonable. Gràcies.